

LUGAR AMOR

SPAANS-AMERIKAANSE BAROK

LUTHERS BACH ENSEMBLE

kleinkoor, solisten, zinken & trombones o.l.v. Adrián Rodríguez Van der Spoel

GRONINGEN	VR	11 okt 20:00	Akerk
UTRECHT	ZA	12 okt 20:00	Sint Willibrordkerk
GRONINGEN	ZO	13 okt 10:00 (muziekdienst)	Lutherse kerk

Sponsors:

 kunstraad groningen

LDF Luthers Diaconessenhuis fonds

Sint Willibrordkerk

**GRONINGER
KERKE**

34 **BERINGER
HAZEWINKEL**

Akerk

cnf Stichting
Carel Nengerman
Fonds

Programma

Tomás Luis de Victoria
(Ávila, 1548-Madrid, 1611)

Ascendens Christus in Altum

Francisco Guerrero
(Sevilla, 1528-1599)

Ego flos campi

Tomás Luis de Victoria
(Ávila, 1548-Madrid, 1611)

Super flumina Babylonis
Aleph, Ego Vir
Nisi Dominus
Ave Maris Stella

Anoniem
(Quito, Ecuador, ca. 1700)

Vamos al lugar amor
Sacro Sancte

Francisco López Capillas
(México, 1614 - 1674)

Laudate Dominum

Anoniem
(Oaxaca, Mexico, ca. 1680)

Lauda Jerusalem

Juan Bautista Comes
(Valencia, 1582-1643)

Gozos de la Virgen

Kathedraal van Ibarra

Voorwoord

Het Luthers Bach Ensemble vierde in december haar tripellustrum met de Hohe Messe van Bach. Inmiddels staat de naam LBE voor een zekere mate van kwaliteit en daarnaast frequente uitvoeringen. Dat is mede te danken aan de bijzondere combinatie van een vaste groep getalenteerde zangers en niet minder getalenteerde barokmusici. Maar ook mogen we de hechte organisatie van deze barokclub niet vergeten. Met daarbij een aantal mensen van het eerste uur die nog steeds met hart en ziel de schouders er onder zetten.

Vandaag is het het woord aan Adrián Rodríguez Van der Spoel. We kennen hem in het noorden van zijn voormalig dirigentschap van twee noordelijke koren. En afgelopen augustus was hij artist in residence bij het Festival Oude Muziek te Utrecht. Adrián is voor het eerst bij ons te gast en daar zijn we uiteraard zeer content mee. De keuze viel op een prachtige mix van oude Spaanse en Zuid-Amerikaans barok onder de titel 'Lugar Amor'. Mooie afwisselingen van componisten, stijlen en bezettingen, geheel op zijn wijze ingestudeerd en uitgevoerd. Het begeleidende ensemble speelt in middentoon en met onder meer oude zinken en trombones.

We hopen dat u er van geniet!

Mocht u het LBE willen steunen als donateur/vriend, of als barokliefhebber en geoefende amateurzanger ook eens willen meedoen aan een volgende uitvoering van het projectkoor LBA? Ik verwijs u graag naar de informatie achter in dit programmaboekje. Daar vindt u ook een overzicht van andere uitvoeringen, maar u kunt ook terecht op onze website: www.luthersbachensemble.nl.

Graag zien we u terug met Allerzielen, bij de gedachtenismotetten van Bach.

Tymen Jan Bronda,
artistiek leider Luthers Bach Ensemble

Toelichting

Ik heb altijd geloofd dat de geschiedenis van Latijns-Amerika geen uitleg behoefde. Na een concert met Zuid-Amerikaanse barokmuziek stelde iemand uit het publiek (met een universitair diploma) mij een vraag, gemotiveerd door een gedeeltelijke uitleg die ik tijdens het concert had gegeven:

- *Dus er waren vóór de komst van Columbus geen christelijke kerken in Amerika?*

De komst van Columbus in Amerika (ik vermijd bewust het woord 'ontdekking' te gebruiken) betekende het begin van een botsing van culturen die ongekend was in de geschiedenis van de moderne mensheid. Misschien wel de grootste impact van die ontmoeting, na de slavernij van de mens, was de dwangmatige evangelisatie van de inheemse volkeren, die tot uiting kwam in de bouw van kerken en enorme kathedralen die in alle opzichten het Spaanse model volgden, inclusief liturgie en muziek.

- *En nee meneer, noch Vikingen, noch Egyptenaren, noch Chinezen brachten het christendom naar Amerika. Dat kwam met Columbus in 1492.*

Het kruis en een bebloed zwaard vertegenwoordigen meestal het begin van dit proces. De eerste decennia van de verovering waren extreem gewelddadig: de oorspronkelijke sociale en politieke structuren werden volledig vernietigd. Destijds waren de drie belangrijke machtscentra de Azteken, in het huidige Mexico, de Maya's in het zuiden van dit land, en de Inca's in de Zuid-Amerikaanse Andes-zone met als middelpunt de stad Cusco. In de daaropvolgende eeuwen probeerden de Spaanse kroon en de katholieke kerk de veroorzaakte schade te compenseren, zonder de macht te verliezen. De acties van bepaalde denkers, politici en religieuze mensen die een manier zochten om een menselijker samenleving te creëren, moeten wel vermeld worden. Zelfs vóór de ideeën van de Verlichting, die in zekere zin een karikatuur vormden van empathie met de Indiaan, waren er initiatieven gebaseerd op de verschillende Utopia's: een mogelijke wereld (nogmaals, ik vermijd bewust het woord 'ideaal') waar gelijkheid en gemeenschap de fundamenten van de samenleving vormden.

De gevolgen van deze gedwongen overheersing zijn ook terug te zien in de muziekgeschiedenis op het continent, die overigens nog weinig bestudeerd is. De komst van de Europeanen ging gepaard met evangelisatie. Muziek speelde daarin een belangrijke rol. In de 16e eeuw zijn globaal drie stromingen te onderscheiden. Ten eerste, de muziek van de kathedralen, die het model van Sevilla volgde met zijn strenge regels, een liturgie van blanken voor blanken. Ten tweede, de muziek van Indiaanse kapellen, met een zeer laag budget, maar toleranter en met enkele lokale tradities. Ten derde, de jezuïetenmissies in de junglegebieden, die geïsoleerd lagen en geheel georganiseerd werden naar de eigen ideeën van de jezuïeten. Deze waren een groot sociaal en economisch succes. Het waren pre-marxistische samenlevingen die bevestigen dat marxisme mogelijk is als het kapitaal zich er niet mee bemoeit. Natuurlijk werden deze samenlevingen door de kroon vernietigd toen bleek dat ze te veel politieke en economische onafhankelijkheid hadden.

De muziek van de Andalusiërs Cristobal de Morales en Francisco Guerrero, de laatste was kapelmeester van de kathedraal van Sevilla tussen 1574 en 1599, dienden lange tijd als voorbeeld voor componisten in Zuid Amerika. Het motet **Ego flos campi** van Guerrero, voor twee koren, behandelt de liefdevolle en subtiele erotische tekst uit het Hooglied, met een prachtige zoetheid en flexibiliteit en met enkele retorische elementen in de harmonie bij het weergeven van woorden als *quia amore langueo* (ik val flauw van verlangens).

Tomás Luis de Victoria, geboren in Ávila, werkte een groot deel van zijn leven aan het Collegium Germanicum te Rome, een onderwijscentrum voor jonge jezuiten, waar Victoria niemand minder dan Palestrina's zoon als leerling had. Als er iets is waardoor Victoria opvalt tussen zijn leeftijdsgenoten, dan is het wel de enorme energie van zijn werken, rijke en prachtige cadensen, melodische motieven met grote impact zoals bijvoorbeeld in het begin van **Ascendens Christus in altum**.

Eén van de steden die tot op heden de architectuur en het imago van een barokke stad het beste bewaard heeft, is de hoofdstad van Ecuador, Quito. Het historische centrum, cultureel erfgoed van UNESCO, telt tientallen kerken en kloosters, waaruit blijkt dat er sprake was van een grote wildgroei aan religieuze ordes met een zekere pracht. Het merkwaardige aan de zaak is dat er bijna geen barokmuziek is gevonden, met uitzondering van een verzameling genaamd de Codex Ibarra waarvan vrijwel alle werken anoniem zijn. Het is niet uitgesloten dat teksten en zelfs muziek door vrouwen zijn gecomponeerd. Opmerkelijk genoeg kun je wel op bijna elke pagina de namen van nonnen lezen die deze muziek zongen en uitvoerden. Ook staat de naam van de periode waarin de muziek werd geschreven genoteerd met vermelding van de abdis die op dat moment regeerde.

Vamos al lugar amor is een merkwaardige tweestemmige compositie, ongetwijfeld gecomponeerd door een deskundige hand. Het motet **Sacro Sanctæ** is het enige Latijnse motet in de Codex Ibarra.

Het **Laudate Dominum**, voor twee koren is gecomponeerd door Francisco López Capillas, geboren in Mexico. Hij begon zijn carrière als dulciaanspeler in de kathedraal van Puebla. Later was hij kapelmeester van de kathedraal van Mexico. Hij was een zeer productief componist, zoals blijkt uit maar liefst acht overgeleverde missen.

Het concert wordt afgesloten met het werk van de Valenciaan Juan Bautista Comes, **Los Gozos a Nuestra Señora de la Antigua**, een zeer origineel werk met duidelijk Andalusische invloeden. Het is mogelijk gecomponeerd ter ere van de nieuwe bisschop van Valencia, die afkomstig uit Sevilla, een voorliefde had voor deze aanroeping van de Maagd, die een speciaal altaar heeft in de kathedraal van Sevilla.

Adrián Rodríguez Van der Spoel
artistic director
www.musicatemprana.nl

Tomás Luis de Victoria

Teksten & vertalingen

Ascendens Christus in altum

Ascendens Christus in altum, alleluia.
Captivam duxit captivitatem, alleluia.
Dedit dona hominibus, alleluia.

Ascendit Deus in jubilatione.
Et Dominus in voce tubae, alleluia.
Dedit dona hominibus, alleluia.

Ego flos campi

Ego flos campi, et lilium convallium.
Sicut lilium inter spinas, sic amica
mea inter filias.
Sicut malus inter ligna silvarum,
sic dilectus meus inter filios.
Sub umbra illius, quem desideraveram,
sedi: et fructus ejus dulcis gutturi meo.
Rex introduxit me in cellam vinariam,
ordinavit in me caritatem.
Fulcite me floribus,
stipate me malis,
quia amore languo.

Super flumina Babylonis

Super flumina Babylonis illic
sedimus et flevimus
cum recordaremur tui, Sion.
In salicibus in medio ejus
suspendimus organa nostra,
quia illic interrogaverunt nos qui captivos
duxerunt nos verba cantionum,
et qui abduxerunt nos, hymnum
cantate nobis, de canticis Sion.
Quomodo cantabimus canticum
Domini in terra Alinea?

Aleph. Ego vir

Aleph. Ego vir videns paupertatem
meam in virga indignationis ejus.
Aleph. Me minavit, et adduxit in tenebras,
et non in lucem.
Jerusalem, Jerusalem, convertere
ad Dominum Deum tuum.

Bij het opstijgen van Christus naar de hemel,
heeft hij gevangenschap tot slaaf gemaakt.
Hij heeft offers gebracht voor de mensen.

Begeleid door gejuich is God ten hemel opgestegen.
En de Heer met trompetgeschal.
Hij heeft offers gebracht voor de mensen, Halleluja.

Ik ben een bloem van het veld, en een lelie
der dalen.
Als een lelie tussen de distels zo is mijn
vriendin tussen de meisjes.
Als een appelboom tussen de bomen van het
bos zo is mijn lief onder de jongens.
Ik verlang in zijn schaduw te zitten,
Met mijn tong wil ik zijn zoete vruchten proeven.
De koning brengt mij in het wijnhuis,
en richt zijn liefde op mij.
Verkwik mij met bloemen, verfris mij met
appels, want ik bezwijk van liefde.

Aan Babels stromen zaten wij
en weenden als wij terugdachten aan jou, Sion.
Daar midden in dat land hingen
wij onze harpen aan de wilgen, want daar
vroegen degenen die ons als ballingen
hadden weggevoerd naar teksten van liederen,
en die ons weggevoerd hadden zeiden,
draag ons toch één van de liederen
over Sion voor.
Hoe zouden wij een lied voor de Heer kunnen
zingen in een vreemd land?

Aleph. Ik ben de man, die ellende gezien heeft
door de roede van zijn verontwaardiging.
Aleph. Hij heeft mij geleid en gevoerd in
de duisternis, en niet in het licht.
Jeruzalem, Jeruzalem, bekeer u tot
de Heer uw God.

Nisi Dominis

Nisi Dominus aedificaverit domum
in vanum laboraverunt qui aedificant eam.
Nisi Dominus custoderit civitatem
frustra vigilat qui custodit eam.
Vanum est vobis ante lucem surgere.
Surgite postquam sederitis.
Qui manducatis panem doloris,
cum dederit dilectis suis somnum:
Ecce, haereditas Domini filii,
merces fructus ventris.
Sicut sagittae in manu potentis,
ita filii excussorum.
Beatus vir qui implevit desiderium
suum ex ipsis:
Non confundetur cum
loquetur inimicis suis in porta.

Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto
Sicut erat in principio et nunc et
semper et in saecula saeculorum
Amen

Ave maris stella

Ave maris stella,
Dei mater alma
atque semper virgo,
felix caeli porta.
Sumens illud Ave Gabrielis ore,
funda nos in pace,
mutans Hevae nomen.
Solve vincla reis,
profer lumen caecis,
mala nostra pelle,
bona cuncta posce.
Monstra te esse matrem:
sumat per te preces,
qui pro nobis natus,
tulit esse tuus.
Virgo singularis,
inter omnes mitis,
nos culpae solutos,
mites fac et castos.
Vitam praesta puram,
iter para tutum:
ut videntes Iesum
semper collaetemur.
Sit laus Deo Patri,
summo Christo decus,
Spiritui Sancto,
tribus honor unus

Als de Heer het huis niet bouwt
zwoegen zij die het bouwen voor niets.
Als de Heer de stad niet bewaakt
doet de wachter zijn werk vergeefs.
Het heeft geen zin om voor zonsopgang op te staan.
Sta op na de rust.
U, die in zorgen het brood eet,
want Hij geeft het zijn geliefden in de slaap:
Ziet, kinderen zijn de nalatenschap van de Heer,
de vrucht van uw schoot is zijn geschenk.
Zoals pijlen in de hand van een machtig mens,
zo zijn kinderen van de jeugd.
Gezegend is de man die zijn koker vol heeft
met zulke pijlen:
Hij zal niet voor schut staan als hij tot zijn
tegenstanders in de poort spreekt.

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest
Zoals het was in het begin, zo ook nu en
voor altijd, tot in eeuwigheid
Amen

Wees gegroet, Sterre der zee,
gezegende Moeder Gods,
die altijd maagd bleef,
gelukkige poort tot de hemel.
Veranker ons in vrede door dit Ave aan te nemen
dat Gabriel gesproken heeft,
door te veranderen Eva's naam.
Bevrijd de geboeiden,
schenk het licht aan de blinden,
ban uit het kwade dat wij deden
en bemiddel al het goede voor ons.
Laat zien dat U onze moeder bent.
Moge Hij, die voor ons geboren werd
en Uw zoon is geworden,
op Uw voorspraak onze gebeden aanvaarden.
Maagd zonder weerga,
zachtmoediger dan alle maagden,
maak ons vrij van zonden,
zachtmoedig en rein.
Geef ons een rechtschapen leven,
wijs ons de veilige weg,
zodat wij ons eeuwig verheugen,
wanneer wij eenmaal Jezus zien.
Geloofd zij God de Vader,
roem aan Christus de Allerhoogste
en aan de heilige Geest,
gelijke eer aan de Drie-eenheid.

Vamos al lugar

Vamos al lugar amor
comeremos,
que viene a la tierra un pan de los cielos.

[Coplas]

1. De la corte viene un pan floreado.
2. De un sabor divino que es gloria gustarlo.
3. Vamos a comprallo, anda y comeremos!

Sacro Sante

Sacro Sanctae et individuae Trinitati Crucifixi
Domini nostri Jesu Christi humanitati
Beatissimae et gloriosissime.
semper que virginis Mariae.
Fecunde integritati et omnium
Sanctorum Universitati, sit sempiterna
Laus, Honor, Virtus et Gloria,
ab omni Creatura,
Nobisque remissio omnium peccatorum.
Per infinita saecula saeculorum, Amen.

Laudate Dominum

Laudate Dominum, omnes gentes.
Laudate eum, omnes populi.
Quoniam confirmata
est super nos misericordia eius.
Et veritas Domini manet,
manet in aeternum.

Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto,
Sicut erat in principio et nunc,
et semper et in saecula saeculorum,
Amen.

Lauda Jerusalem

Lauda Jerusalem Dominum:
lauda Deum tuum Sion.
Quoniam confortavit feras portarum tuarum:
benedixit filiis tuis in te.
Qui posuit fines tuos pacem:
& adipe frumenti satiat te.
Qui emittit eloquium suum terrae:
velociter currit sermo ejus.
Qui dat nivem sicut lanam:
nebulam sicut cinerem spargit.
Mittit crystallum suam sicut buccellas:
ante faciem frigoris ejus quis sustinebit.
Emittet verbum suum, & liquefaciet ea:
flabit spiritus ejus, & fluent aquae.
Qui annuntiat verbum suum Jacob:
justitias & judicia sua Israël.
Non fecit taliter omni nationi:
& judicia sua non manifestavit eis.

Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto,
Sicut erat in principio et nunc,
et semper et in saecula saeculorum,
Amen.

Laten we naar de plek gaan waar we de liefde
zullen proeven,
want een hemels brood zal naar de aarde komen.

[Coupletten]

1. Van het hof komt het fijnste witbrood.
2. Met een goddelijke smaak, een genot om te proeven.
3. Kom laten we het halen en het op gaan eten!

Aan de Heilige en ondeelbare Drie-eenheid
Aan de mensheid van onze gekruisigde
Heer Jezus Christus.
Aan de meest gezegende
en altijd glorieuze Maagd Maria.
Aan de overvloedige zuiverheid en de
gemeenschap van alle Heiligen zij eeuwig
lof, eer, deugd en glorie, van alle schepselen,
en voor ons de vergeving van alle zonden.
Tot in de eeuwen der eeuwen, Amen.

Prijs de Heer, alle volken.
Looft Hem, alle mensen.
Aangezien zijn barmhartigheid
over ons bevestigd is.
En de waarheid van de Heer tot
in eeuwigheid voortduurt.

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest,
zoals het was in het begin en nu,
en altijd tot in eeuwigheid,
Amen.

Breng de Heer lof, Jeruzalem, Sion, prijs uw God.
Want hij heeft de grendels
van uw poorten versterkt,
uw zonen binnen uw muren gezegend.
Hij heeft de vrede aan uw grenzen geschonken,
U met de bloem der tarwe verzadigd.
Hij is het die de aarde zijn bevelen stuurt,
en haastig rept zich zijn woord.
Die sneeuw als wolvllokjes zendt,
en ijzel rondstrooit als as.
Hij werpt zijn hagel bij brokken,
en door zijn koude stollen de wateren.
Hij stuurt zijn woord en zijn geest zal ze doen
smelten en de wateren weer doen stromen.
Hij maakte Jakob zijn geboden bekend,
Israël zijn bevelen en wetten.
Zo deed Hij voor geen ander volk,
nooit heeft Hij hun zijn wetten geleerd.

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest,
zoals het was in het begin en nu,
en altijd tot in eeuwigheid,
Amen.

Gozos a Nuestra Señora de la Antigua

El cielo y tierra os bendiga
O Virgen pura y sagrada
Pues que sois nuestra abogada
Madre de Dios de la Antigua.

Cuando Dios criar propuso
En tiempo las criaturas,
En el orden de las puras.
Primera al eterno os puso!
De aqui el devoto averigua
Que de culpa preservada.

Sois Virgen Pura y Sagrada
Madre de Dios de la Antigua.

El cielo y tierra os bendiga
O Virgen pura y sagrada
Pues que sois nuestra abogada
Madre de Dios de la Antigua.

Vreugde aan Onze Lieve Vrouw van Antigua

Hemel en aarde zegene u
O Maagd, puur en heilig
Ja, u bent onze pleitbezorger
Moeder Gods van Antigua.

Toen God aan zijn schepping begon
En zijn schepselen voortbracht in de tijd,
Creëerde Hij eerst de meest pure.
Als eerste schiep de Eeuwige u!
Zo ontdekt de gelovige vanaf hier
Dat hij vrij zal zijn van eeuwige schuld door U.

Puur en Heilige Maagd,
Moeder Gods van Antigua.

Hemel en aarde zegene u
O Maagd, puur en heilig
Ja, u bent onze pleitbezorger
Moeder Gods van Antigua.

Quito in Ecuador

Adrián Rodríguez Van der Spoel artistiek leider

Adrián Rodríguez Van der Spoel is een dirigent, uitvoerend musicus en onderzoeker van Argentijns-Nederlandse afkomst. Hij werd geboren in Rosario, Argentinië en studeerde koordirectie en compositie aan het conservatorium van Amsterdam.

Dankzij zijn muzikale veelzijdigheid heeft hij zich onderscheiden in diverse onderdelen van de muziekpraktijk. Hij vervult de rol van dirigent, zanger, gitarist, slagwerker, componist en onderzoeker. Zijn voornaamste interesse gaat uit naar het bestuderen en uitvoeren van het Spaans-Amerikaanse repertoire uit de tijd van de Spaanse onderkoningen. Hij schreef het boek *Bailes Tonadas & Cachuas*; muziek uit de Trujillo codex van Peru in de XVIII eeuw. Hij heeft zich eveneens gespecialiseerd in de polyfonie van de renaissance en in mensurale notatie van diezelfde periode.

Het ensemble *Música Temprana* werd door hem opgericht. Met dit gezelschap heeft hij opgetreden op belangrijke festivals en in zalen in New-York, Chicago, Buenos Aires, Lima, Utrecht, Stockholm, Parijs, Antwerpen en Amsterdam. Het optreden met dit ensemble heeft hem een plaats bezorgd als een van de meest vooraanstaande vertolkers op wereldniveau van het Spaans-Amerikaanse repertoire ten tijde van de Spaanse onderkoningen.

Adrián is docent polyfonie aan het Koninklijk Conservatorium van Den Haag en wordt regelmatig uitgenodigd om les te geven aan de conservatoria van Amsterdam, Utrecht, Tilburg, Leipzig en Buenos Aires.

Hij geeft eveneens les in koordirectie aan de Kurt Thomas Cursus in Nederland. Het openingsconcert van het Utrecht Festival 2005 werd door hem geleid met het beroemde 40-stemmige motet van Thomas Tallis, *Spem in alium*. Hij werkte samen met verschillende oude muziekensembles zoals *La Sfera Armoniosa*, *Holland Baroque* en *L'Arpeggiata*. Hij dirigeerde de opera's *Dido & Aeneas* en *The Fairy Queen* van Purcell; *Gl' Amori d' Apollo et Di Daphne* van Cavalli, *La liberazione di Ruggero* van Francesca Caccini; en de scenische uitvoeringen van de *Ensaladas* van Mateo Flecha en van de madrigaalkomedie *Il Festino* van Banchieri. Dit jaar was hij met zijn ensemble *Música Temprana*, Artist in Residence op het Festival Oude Muziek in Utrecht.

Luthers Bach Ensemble

Artistieke Leiding

Adrián Rodríguez Van der Spoel

Ensemble

Robert Koolstra	continuo (orgel)
Emma Huijsser	harp
Claudia Velez	violone
Matthijs van der Moolen	trombone
Joost Swinkels	trombone
Cathérine Renno	cornetto/ zink
Wouter Verschuren	dulciaan

Kleinkoor

Sopranen

Caroline de Kroon
Antje van der Tak
Emma Wilson
Joske van der Hoeven
Trix Hiemstra
Gera Nijhof

Alten

Marieke Bouma
Suzanne de Vries
Joukje Jurjens
Abby Kooistra
Lin de Jong
Gerben Bos

Tenoren

Olivier Kemler
Gerben Bos
Gerard Boukes
Adriaan Kegel

Bassen

Henk van Essen
Michiel de Vries
Luuk Dijkhuis
Jaap de Wilde

Over het Luthers Bach Ensemble

Het Luthers Bach Ensemble werd in 2006 opgericht vanuit de wens meer Bachcantates ten gehore te brengen op basis van de authentieke uitvoeringspraktijk. Het LBE is het enige Oude Muziekensemble in Noord-Nederland met een orkest en twee koren: een kleinkoor en een projectkoor.

In de afgelopen jaren wist het LBE een kern van buitengewoon goede instrumentalisten aan te trekken. Het LBE stelt zich ten doel het publiek te betrekken bij de emotionele rijkdom en intense dramatiek van de barokmuziek, bijvoorbeeld door scenische uitvoeringen. Dat sluit aan bij de opvattingen uit de tijd van Bach dat muziek via de emotie inzicht verschaft in de essentiële aspecten van het leven.

Het LBE is letterlijk en figuurlijk gevestigd in de Lutherse Kerk in Groningen. Het gebouw aan de Haddingestraat heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een belangrijk podium voor kleinere ensembles en kamermuziek. Daarnaast speelt het LBE op verschillende podia in Noord-Nederland, in de rest van Nederland en in Duitsland. De komst van het nieuwe Schnitgerorgel in 2017 is een belangrijke impuls voor muziekuitvoeringen in combinatie met dit orgel, een voor Nederland unieke combinatie.

Het LBE is een Algemeen Nut Beogende Instelling.

Komende concerten

Lugar Amor

zondag 13 oktober

10:00 Lutherse kerk Groningen (muziekdienst)

uitvoerenden

Luthers Bach Ensemble (kleinkoor, barokorkest) o.l.v. Adrián Rodríguez Van der Spoel

Bachmotetten

zaterdag 2 november

20:00 Akerk Groningen

zondag 3 november

16:00 Grote Kerk Steenwijk

programma

J.S. Bach, zijn 6 mooiste motetten BWV 225 – BWV 230

uitvoerenden

Luthers Bach Ensemble (kleinkoor, solist & barokorkest) o.l.v. Tymen Jan Bronda
David van Laar (countertenor)

Messiah

vrijdag 20 december

19:30 Martinikerk Groningen

zaterdag 21 december

19:30 Nicolaikerk Appingedam

zondag 22 december

15:00 Sint Jansbasiliek Laren

dinsdag 24 december

19:30 Lutherse kerk Groningen (cantatedienst)

programma

George Frideric Handel, Messiah HWV 56

uitvoerenden

Lutherse Bach Academie (projectkoor, solisten & barokorkest) o.l.v. Tymen Jan Bronda
Cressida Sharp (sopraan), Gerben van der Werf (countertenor), Jeffrey Thompson (tenor),
David Greco (bas)

Johannes-Passion (semi-scenisch)

donderdag 20 maart 2025

19:30 Koepelkerk Smilde

vrijdag 21 maart 2025

19:30 Martinikerk Sneek

zaterdag 22 maart 2025

19:30 Akerk Groningen

zondag 23 maart 2025

15:00 Martinikerk Doesburg

zaterdag 29 maart 2025

19:30 Driestwegkerk Nunspeet

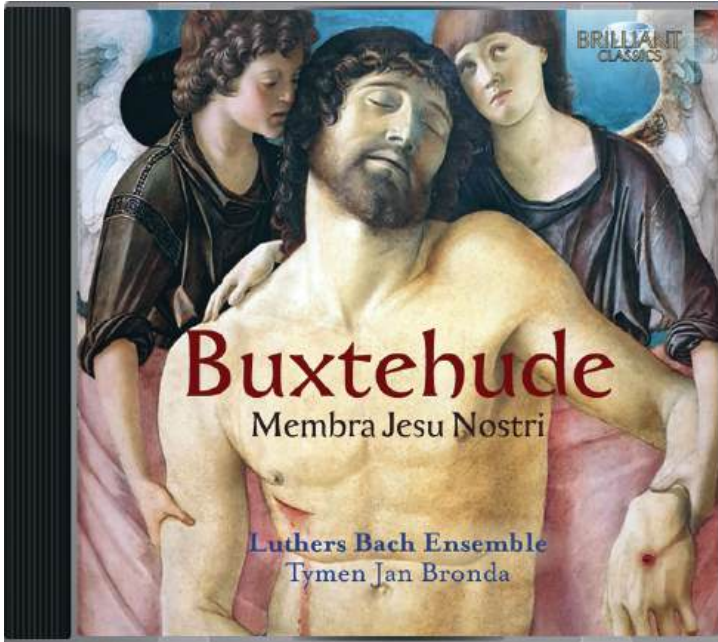
programma

J.S. Bach, Johannes-Passion BWV 245 in semi-scenische setting

uitvoerenden

Luthers Bach Ensemble (kleinkoor, solisten & barokorkest) o.l.v. Tymen Jan Bronda
Elsina Jansen (regie)
Nils Giebelhausen (Evangelist), Joris van Baar (Christus), Kristen Witmer (sopraan),
David van Laar (altus), William Knight (tenor), Drew Santini (bas)

Membra Jesu Nostri

Bestel nu Buxtehudes mooiste Passiemuziek!

Deze cd is verkrijgbaar tijdens de concerten of te bestellen via: luthersbachensemble.nl
Prijs: € 12,50 (excl. € 2,50 verzendkosten)

Via de website is het album tevens verkrijgbaar in digitaal formaat, als: FLAC 96kHz/24-bit

Of beluister eerst een voorproefje op ons Youtubekanaal

Membra Jesu Nostri - Buxtehude bekendste vocale meesterwerk - werd voor het eerst uitgevoerd in Lübeck in 1680. De volledige titel van het stuk is 'Membra Jesu Nostri Patientis Sanctissima', letterlijk vertaald 'De allerheiligste ledematen van onze Heer Jezus in zijn lijden'. Het stuk bestaat uit zeven cantates die gaan over verschillende delen van het lichaam van de lijdende en stervende Christus aan het kruis: voeten, knieën, handen, zij, borst, hart en hoofd. Deze delen zijn mogelijk uitgekozen omdat er in de Middeleeuwen verschillende tradities waren ontstaan van het aanbidden van delen van Christus' lichaam die verwond waren, variërend van vijf tot zeven wonden. Hart en borst van de stervende Christus zijn volgens de overlevering niet direct verwond (of het moest zijn door geseling, dat als aparte verwonding wordt gezien in sommige tradities), maar wel in overdrachtelijke zin, en hebben bovendien een grote symbolische betekenis in de verschillende tradities van aanbedding van Christus.

Eternal Source

Deze cd is verkrijgbaar tijdens de concerten of te bestellen via de website: luthersbachensemble.nl

Prijs: € 10,- (excl. € 2,50 verzendkosten)

Via de website is het album tevens verkrijgbaar in digitaal formaat, als: FLAC 96kHz/24-bit

DAGBLAD VAN **NOORDEN** HET

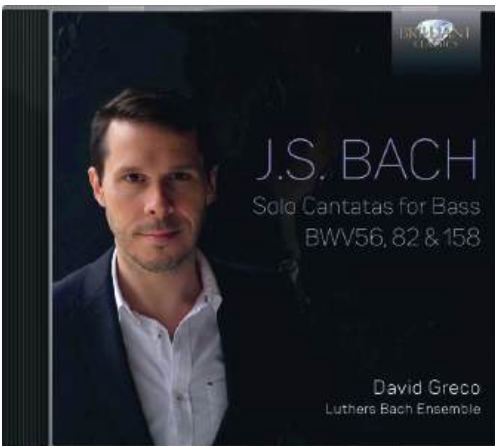
Luthers Bach Ensemble, Robert Kuizenga: *Eternal source*

★★★★☆

Het Luthers Bach Ensemble uit Groningen heeft een cd gemaakt waarop zanger Robert Kuizenga de hoofdrol vervult. De countertenor noemt het album in het tekstboekje 'een ode aan mijn jongenskoor-tijd met Bouwe Dijkstra'. Hij is namelijk muzikaal opgegroeid in het Roder Jongenskoor. *Eternal source* bevat een gevarieerde en kleurrijke verzameling barokmuziek (Handel, Purcell, Bach, Byrd, Telemann, Vivaldi), met fraaie bijdragen van drie LBE-musici: Bruno Fernandes (trompet), Mike Fentross (luit) en artistiek leider Tymen Jan Bronda (spinet en orgel). Het is toch vooral Kuizenga's prachtige stem die de aandacht trekt. Mannelijke alten willen nog wel eens hard en scherp klinken, maar bij Kuizenga tref je louter soepele zachtheid aan: een zekere breekbaarheid, die de schijn van imperfectie suggereert. Juist de kwetsbaarheid vormt Kuizenga's grote kracht waarmee hij je recht in de ziel treft. Geweldige zanger, prachtig album.

JOB VAN SCHAIK

Drie solocantates van Bach

'De muziek van Bach past David Greco als een handschoen. Zijn stem, warm en diep, is ideaal voor de Christuspartijen in Bachs passies. Die diepte komt hier met name tot uiting in de aria 'Schlummert ein, ihr matten Augen' uit cantate BWV 82, en wordt nog versterkt door het Schnitgerorgel. Dat heeft hier dan wel niet echt een solopartij maar het voegt als continuo-instrument een belangrijke kleur toe aan het klein bezette ensemble.'
(Marcel Bijlo in *Klassieke Zaken*)

Deze cd is verkrijgbaar tijdens de concerten of te bestellen via de website: luthersbachensemble.nl
Prijs: € 10,- (excl. € 2,50 verzendkosten)

Via de website is het album tevens verkrijgbaar in digitaal formaat, als: FLAC 96kHz/24-bit

Wij zoeken Vrienden en Gulle Gevers

Uw steun voor langere tijd is onmisbaar. Willen wij op langere termijn de bewezen kwaliteit behouden en daarnaast die prachtige programma's kunnen uitvoeren, dan kunnen wij dat niet alleen. Is dit wat voor u? Stuur dan een email naar **secretaris.lbe@gmail.com** en wij handelen graag de zakelijke kant voor u af.

U bent al **Vriend** van het LBE vanaf €50 per jaar; u krijgt dan korting op twee kaarten per concert, gereserveerde 2e rang plaatsen, persoonlijk ontvangst bij de concerten, een gratis pauzedrankje en programmaboekje. Daarnaast ontvangt u regelmatig een nieuwsbrief en bent u als eerste op de hoogte van aanstaande concerten en ander nieuws over het LBE.

Wordt u **Gulle Gever**? Dat kan vanaf €250,00 per jaar voor een periode van minimaal 5 jaar. U ontvangt 1e rang vrijkaarten (aantal is afhankelijk van uw jaarlijkse bijdrage), korting op kaarten, gereserveerde 1e rang plaatsen, persoonlijk ontvangst bij de concerten, een gratis pauzedrankje en programmaboekje.

Daarnaast ontvangt ook u regelmatig een nieuwsbrief en bent u als eerste op de hoogte van aanstaande concerten en ander nieuws over het LBE.

Jaarlijkse bijdrage	Vrijkaarten
€250	2 per jaar
€500	6 per jaar
€1000	2 per concertreeks

Een periodieke gift leidt tot een groter belastingvoordeel dan een eenmalige gift. Als u minimaal vijf jaar jaarlijks een periodieke gift geeft, is de niet-afrekbare drempel niet van toepassing en geldt zelfs geen maximum aan uw aftrekbare gift. (Deze gelden wel voor een eenmalige gift.)

U hebt een simpele overeenkomst nodig om beroep te kunnen doen op de belastingvoordelen van een periodieke gift.

WORD VRIEND VAN HET LBE EN SCAN DEZE QR CODE!

Wij zoeken Enthousiaste kok(s)

Het floormanagement van het LBE vraagt:

Enthousiaste kok(s)

Om het kookteam te komen versterken.

Wat houdt het in:

- Er wordt door meerdere koks om de beurt gekookt voor de musici en de mensen van het floormanagement;
- De grootte van de groep varieert ongeveer van 12 tot 35 personen;
- Een enkele keer wordt er ook voor het koor gekookt, maar dan door twee koks;
- Servies, bestek en inductiekookplaten zijn aanwezig, pannen in eigen bezit of worden uitgewisseld;
- Per kerk of locatie blijft het een uitdaging hoe daar te kunnen koken of opwarmen. Informatie daarover is reeds verzameld;
- Voor een concertreeks wordt binnen het kookteam overlegd wie er kan en wat er wordt gekookt, natuurlijk afhankelijk van ieders mogelijkheden;
- Naast eigen vervoer, kan er ook een beroep worden gedaan op vervoer anderszins;
- Onkosten van zowel het eten als de benzine kunnen worden ingediend.

Wij bieden:

- Een gezellig team;
- Uitdaging om het met elkaar maar weer te fixen;
- Hulp en inspiratie waar nodig;
- Zeer dankbare eters;
- En..... een gratis concert.

Wie meldt zich?

Verdere informatie te verkrijgen en/of aanmelden bij de coördinator van het kookteam:
Hilde Mollema 06 481 16281 of Titia Patberg 06 11 148862 (coördinatie floormanagement).

Colofon

Floormanagers: Titia Patberg (coördinatie), Annelies Berends, Geetje Hoorntje, Hester de Ruiters, Hilde Mollema, Ite Harm Meerveld, Janneke Luttje, Janneke Pennink, Jikke Barwegen, Rika Bos, Roelie Karsijns
Coördinatie kassa: Bernard van Reemst
Fotografie: Dasha Vinogradova
Geluidsoptnames: Jan Willem van Willigen
Teksten: Adrián Rodríguez Van der Spoel, Tymen Jan Bronda
Redactie: Joske van der Hoeven
Ontwerp: Guus van Nunen - gemakpc.nl

Voor meer informatie en het laatste nieuws, kijk op onze website www.luthersbachensemble.nl

.....

Het LBE is te vinden op sociale media

Stichting LUTHERS BACH ENSEMBLE te Groningen
Postadres p/a Haddingestraat 19a 9711 KB GRONINGEN
e-mailadres info@luthersbachensemble.nl
IBAN NL70INGB0002878593 / BIC INGBNL2A
t.n.v. stichting Luthers Bach Ensemble Groningen
Kamer van Koophandel 02096248 ANBI nr. 65004

Wilt u zich aanmelden voor de LBE-mailinglist/Nieuwsbrief scan dan deze QR code:
U kunt ook een email sturen naar: secretaris.lbe@gmail.com.

.....

Management

Artistic Director (artistiek leider)
Tymen Jan Bronda
info@luthersbachensemble.nl
+31 (0)6 27035682

Managing Director (zakelijk leider)
Janneke Olthuis
zakelijkleider@luthersbachensemble.nl
+31 (0)6-33842596

Producer: Titia Patberg
Fundraiser: Wilma Seijbel
Choir Manager LBE: Suzanne de Vries
Choir Manager LBA: Annie-Evie Beukema
Inspicient: Ite-Harm Meerveld
Podium: Oege Mollema (coördinatie)

Bestuur

Leendert Klaassen (voorzitter)
Broer Miedema (penningmeester)
Jikke Barwegen (secretaris)
Titia Siekmans (algemeen bestuurslid)
Heiko Kuipers (algemeen bestuurslid)

Raad van toezicht

Jan Willem van Willigen
Karel Knoll
Jan Hendrik Kuiper

BACHMOTETTEN

LUTHERS BACH ENSEMBLE

kleinkoor & barokorkest o.l.v. Tymen Jan Bronda | David van Laar (altus)

GRONINGEN

ZA 2 nov 20:00

Akerk

STEENWIJK

ZO 3 nov 16:00

Grote kerk

kaarten verkrijgbaar via www.luthersbachensemble.nl

